

בעזרת השם יתברך

ספר

עלה לתרופה

מאת הגה"צ מוהר"ר

יהושע אלתר ווילדמאן זצ"ל

אב"ד קאנסקיוואליע.

והוא מלא וגדוש עם דינים
נחוצים למען דעת האיך להתנהג
בכמה ענינים מידי יום ביומו.

תקדמה מאת הפוציא לאור

ישמחו היראים ויעלזו החסידים בהבלות גבלות לחט אור יקר
 אוצר כל כלי חמרה הקונטרס **עלם לתרוסת מאת הבה"צ** מוה"ר
 יהושע אלתר ווילנאן זצ"ל אב"ד קאנסקי וואליע. שהי' מפר
 רסמ כצוקתו ויראתו וחיכר כמה ספריסתן בעניני פלפול והן
 בעניני מוסר ויראת שמים שנתקבלו כחמימות ככל תפוצות יש
 ראל. וחנה הספר הזה הוא מלא וברוש עם דיניס נחוצים ומהם
 דיניס שנעלמו אפי' למופלגי מורה ויראים וכעוה"ר ספה חמה
 הספר הזה שחשוב ונחוץ לכל יהודי ירא ושלום למען דעת האיך
 להתנהג בכמה ענינים מידי יום כיומו. לכן נתתי לפוציא לאור
 הספר הנחמד והקדוש הזה לזכות את הרבים ויהי' לתועלת ברול
 לתופשי התורה והיראים כמו שיצאה הקורא בו. וכמו שהוצאתי
 לאור הספר הק' ואמרו אמן מהמחבר הזה ושם נדפס ב"כ מרכה
 הסכמות מתברולים הבאוניס דאז וכ"ה נתקבל כאהבה כין לוסדי
 התורה והיראים כמו כן אקוה שב"כ את הספר הק' הזה יקבלו
 כחיכה ויהיה זה לתועלת נשמה אכי מורי הרה"ח המפואר מוה"ר
 ישעיה זאב כה"ר משה אלי' שליט"א שנפטר כחצי ימיו כיום כ"ט
 חשוון תשכ"ב נ"ע. ויהי' שזכות המחבר יעמוד לנו שבזכה לקיים
 את כל הדברים הקדושים המוכאים בספר הקדוש הזה לעבור את חשי"ת
 באמת וכחמים ולהטהר ולהתקדש כקדושה של מעלה עד ביאת ב"צ אמנואמן.

המו"ל ת"ק שלו יחורה בראס

הקדמה

היה לבי תמים בתוך למע לא אבוש.
 קרדיכני בנתיב מצותך כי בו תפצתי.
 ואשתעשע במצותך אשר אהבתי.
 קרני ר' דוד חקך האצרתה עקב.

הנבדק היינו יושבתי לפניך עלין. אשר קעם הקודש יצא הוד כזה והגדיל להם מורשה והא
 השרה הקדושה. אשר האציל מהונו למע קדשו. והגדיל לנו תורת אמת על הד סיני. אשר שם היינו
 מלטו יחד לקבל התורה. כמיש המים כע יר את אשר ישנו פה ואת אשר אינו פה עמנו עומד היום.
 הגדיל לכל והשפעת שנתיוך להצואות די שם. והוא בכלי יקר והאלוהי הקדוש שם. ותבב בני תפדי
 אמת להאמן הקדוש והדיוא וצל על המטה פני האבות סיו כל השוכנת רבו אתו מסמנתו מעלה עליה
 הכתוב כאלו מרחיב בגופו. ופי שם חל אפשר לומר בזה שידע כי כל אשר קיבל חלק בתורה
 במיני האם הוא זכר הוא מרחיב לאור את אשר קבלה נשמתו החדוש והוא אין אור יוכל להודיע ית
 כי הוא חלק. וערכ אם זכה הודיש והחדוש אשר קבלה נשמתו כולם ולא הוציאו לאור ועדין אורכי
 שבה מעיקרא וזה שאמר התנא כל השוכנת רבו אור. במשמתי ויקא מה שפא קיבל כולם ושיך
 לשמש נשמתו היו מרחיב בגופו כי אדם אור אין יוכל להודיע עכ"ל:

לפי לבי עורדי לרשע כעם ועופרת את וחדושי מה שחנני ר' והעליתי במצותי בעהדי האן גם את
 אשר קבלתי ולקטני מהו מפורים נאני הודו יד נועם ה עליהם ומפי מפרים שניתי יקר המציאות אשר
 תבתי לעצמי לבחון עולם. והנה באתי כעת נכ להעלותם על סכסכ השמים לזכות את הרבים.
ואקדוה להשי"ה כאשר עשתי בחסדי הגדול זה כמה שנים הוצאתי לאור את ספרי בנין ירושע.
 הודוה לר' אשר עשתי עד כה שהקבל ספרי אף אצל נאני ישראל וכבר הוצאתי ספרי בנין ירושע בשבת
 רשע חלק ב פי ציו וספר לי סכבר איש תיה גדול תלמוד רכתי והגדיל האמן הקדוש אדשי' מודי' א
מסכתא **שואן** וזקללחה. סיה אלפך ודיינרייך מסאיק עדיש. אין כאשר כ"ק ארסוד פלפל
 עמו בלכמה במתי רשעא יופה. האמר לו ת' אלשר ובל איתא מבריה שם תענה לו כ"ק ארסוד ואלוה
 כבר סכרות אפודה במ' בנין ירושע השיב לו ר' אלשר ובל ברוך שכחותי. כי הוצאת ספרי כ"ק
 בספר מעמי המנוגזים השלם והקדו מפרים. כן אקוה התגלל להשי"ה יא רעוא ואימא פילוגא חרות
 דחלקבל כאשר אצלי מסודר על כל סמכת ניסן סימור על אורי הפלפל ובה כאשר הוצאתי לגדולי
 ישראל עתו האמצו סלם אשר והיטור הזה על סמ' ניסן ידי לתועלת גדול לתועשי העזרה ולמושי.
 ערב באתי כעת לזכות את נשמתו העלובה כי לא ידע האדם את עניו ומה יולד יום. ולתפלים וחדשים
 יקדים בעהדי על סמ' ניסן דף על רי. וקפמתי בגופא אשתי מי שבא לכאן ותלמודו, בידו כאשר מה
 שכתב, בידו ועכ' קראתי בשם **עמק ירושע** עשורתי וילן ית טע בעמק חדשי רדל במגלה מק"ח
 שלן בעמקה של הלכה, ומחמת שכבר נמצא ספר **עמק ירושע** סרב הוא נאמן וחוקר ר' ירושע
 איריותו דרייתו אבריק סלאנים תללוהו ועד ראיתי ספר קטן **עמק ירושע** שנתן קדסון אשר
 הבאתי בברכי ירושע לזאת הספתי חיבת אחרון ויקרא שמו **עמק ירושע אחרון**

הקדמה

האדרי זה חבני מרשים בסוף ספר. קונטרס עלה לתרופה עם זרבה וסמטה טעמה שחממת בו דברים נרצים אשר נעלמו אפילו מאנשים מופלגים והנחתים לזכות את הרבים. וז"ל לאדו ששחתי יחלתי שלי שאלתי למפלגים איה כוונה צדיק לטוב בשעת עשיפה ולא היו יודעים מה להשיב לי. ואמרתי להם הוא זה הוא מחבר ספרים במסין ה' סעיף ז'. יוכין בהתעמטו שצינו הקב"ה להתעמט בו כדי שגבור כל מחזיק לעשותם. וכן זרבה דברים נרצים יש מה שגועלנו מהרבה אנשים אפילו למשפחות ויראים. ומתרי במרוצים אשר כותבי זכות את הרבים כזה. כמו שיראה הרואה. גם תקנו בו יתרה שגיאות ושבושים אשר א"א להרפים כמו שנתפס בהעלה לתרופה הילכה.

א' מש"כ בהעלך הישינה סי' ב' כי מצד הדין מותר לדבר אודו ברכת המפיל וכו' א"כ מותר לדבר ולאמר ולשנות אם הוא נהוץ לכך עכ"ל. הרי ואבוי מאן חשיב ומאן ספק לדחות דברי רבינו שמה הרמ"א ז"ל בביטול ר"ם סע"א שכתב שם בפירושו האן אובלים ושהים ולא מרבים אודו ק"ש סע"א סמטו. הרי זה מבוזר לדפוך משה שהוא כתב בהעל"ת הישינה. וכן מה שכתב שם הלאה רק הרמ"א הביא בלשם הכלבו והדיקו נהנו שלא לדבר וכו' עיי"ש כי במש"כ סעה המחבר כזה כי בפירושו סמט הרמ"א ז"ל ולא כתב נהנו. ומש"כ שם בשם הרב הגאון הקדוש רבינו **חיים מנחם** שמוטב להפסיק בדיבור כ"פ אשר ברכת המפיל הוא יושן פ"א בלי ברכה. ואולי אמר כן בזהו ספק אצ"ל. שכתבו ה"י שיהי' תמור לישן בלי ברכת המפיל מלהפסיק בדיבור אבל בודאי חזו אינו מותר להפסיק בדיבור נגד דברי רבינו הרמ"א ז"ל כי כן חשיב ומאן ספק לדחות דברי רבינו הרמ"א ז"ל ואוכר לדבר מה שכל נספאי כיוו בש"ע לא התעוררו בזה מאומה.

עוד מה שכתב בס' ו' כשאוכל לאקשין עם באבעליך אם הבאבעליך הם הרוב יברך ב' ברכות. הריא לדפוך רעת כז' ודאכונים האחרונים כמש"ש אני בפנים שכולם פסקו שאפילו אם התבטל של המן דגן הם המיעוט יברך רק כמ"ם ועל המחל' הוא יברך אלא ברכה אחת וכמביאר ל"ו במשנה בירוח רמ"י ר"ב ובביאור הלכה עם רמדה דעה זו בשתי ידים ורק כמו שכתבתי בפנים יע"ש. **לזה** אודתי כנבר ח"צי הקטני בו את כל השבושים והנספחי בעהשי"ת דמים וענינים נרצים לכל איש ישראל. וכל מה שאני הספתי הצנתי לסימן טוב כזה ימען שידעו שזה הוספה שלי. ובה רבים וכן שלמים העתידו בו למדוד הדפסתי לזכות את הרבים ואקנה בו זה ה"י בעהשי"ת לחתולה רב אפילו למפוזר עתה לחאכרים הידנים הנזכרים פה.

ואדרי כן אבוא למים את ספרי במחיה להרפים קונטרס **שער המהרה** למען לזכות את הרבים ולהודיעם את טול החיוב של הפבילה. סכל נודתי הפוסקים הראשונים האחרונים והראתי כי לא נבד מהא דחיסודוא הוא לפנים משורת הדין רק ע"י דחוקק מש"ס תולדי הפוסקים הראשונים אחרונים חזקו וספרי יראים ראשונים ואחרונים. אשר במחיה זו של הפבילה מביא לדידי קדשה גדולה. וז"ל יסודו את לכבינו לעבוד באמת ביראה ובאברה ויקרשנו במצותיו ונכח לכיאת ונאמר ב"א.

נאים הק יהושע אלמר ווילדמאן אב"ד דפ"ק קאנסקיוואליא ולפנים מר"ב בק"ק ווארשא נרצוב ששארניקאוסקי בעהמ"ח ספר **בנין יהושע** וספר **ברכת יהושע** בלאאמ"ד הרב הגאון הצדיק ר' אלימלך אבד"ק **מזאמ"ש** זללחה. והזכ את למושב לו בתוככי ירושלים תוכב"א ושם מנ"כ. נכד הרב הגאון הצדיק המפורסם ר' צבי זללחה. שחי ראב"דק ווארשא. בימי הרב הגאון הצדיק בעל **חמדת שלמה** נכד הוא מנא קדישא מלאך אלקים צבאות דעמי ר' אלימלך מליזענסק בעהמ"ס נועם אלימלך. וזוקלחה. ולמעלה במדש אבדתי הידנים והאננים הקדושים והצדיקים הרמ"א והתו"ט והבעל **מגלה עמוקות** סלם וזוקלחה ז"ע ועכ"א:

נתברך לפ"ק פ"ק קאנסקיוואליא

ספר עמק יהושע אחרון

בג"ל

ספר

עלה לתרופה

עם הוספות נחוצות לכל איש ישראל.

להכיר יציאת מצרים בן ק"ש שפעמא דמוכה
כש"ס מהזיא דרבי בברכות (יג ע"ב) דקסודר רבי
אשמעתא דרציאת מצרים להכיר יציאת מצרים
בזמנה ופירש"י שם בזמנה בוסן ק"ש :

ואין לחוש כמה שקורא ק"ש בלא תפילין, כי מה
שאמר ר"ל הקורא ק"ש בלא תפילין כאלו
מעיד עדות שקר, דוקא אם אינו מניח תפילין
כלל, אבל אם מניח תפילין אחר כך מותר לקרות
ק"ש בלא תפילין, וכן אמר הה"ק רבינו יעקב
יחזקאל מלובלין וזלחה"ה, והביא ראיה מראשיתין
בגמרא הקורא קריאת שמע בלא תפילין כאלו
הקריב זבח בלא נמכים, והרי ק"ל המקריב
זבח היום מביא נמכים אפילו לסתר, כן הכא אם
מניח תפילין אחרי כך לית לן בה. וכן הפסוק
והלוש והרב הנביא בש"ע וכן נתנו כל צדקי
ונאני תדור לומר מיד כל השלש פרשיות כדברי
המקדש שלך והפרי"ת הג"ל:

ב) אף דע כי יש ג' זמנים לומר ק"ש, וזמן אחד
כותיקין, וזמן שני עד רביע היום, ולרעה
הש"ע וכל האחרונים הייתי לפי היום אם ארוך
אם קצר, נמצא בימי הקצין שהיום ארוך י"ח
או י"ט שעות, יש כמה ימים שזמן ק"ש הוא עד
רבע שעה על יבוען או האלב ויבוען, וצריך
ליחד לקום מקודם שעה אחת כדי שיפנה ויפיל
ידיו ויניח מלית התפילין ויקרא ק"ש, ואם רחצה
הכירושן חייב להקיצו שיפנה ויקרא ק"ש בזמנו:
ג) אכזב יש רעה ג' שבין קצין ובין כהורף
וזמן ק"ש הוא עד וינע"ד * כי הזמן
הוא כמו בגן עין שחמדי היום הוא י"ב שעות
ולילה י"ב שעות וכ"ד הפ"י וכ"ד הרב תה"ק
ר' יחזקאל אייזיק ספרן מקאמארנא זצ"ל בספרו
עצי עין על המשניות. * ובספרו ארצו החיים
עז"ה בפ' ואתחנן כתב ח"ל שלדעת זאת המכ"י

א) בש"ע אי"ח (סימן נה ס"ב) מצות לקרא ק"ש
כותיקין קודם הנץ החמה, אך לא
בל אדם יוכל לעשות כן, ומכל מקום אף על פי
שלא קראה כותיקין יש לו למחד לקרותה כל
מה שיוכל. ועיין בכ"ת יוסף (ס"ו סה) כתב שכל
רנע שיכול להקדים הקריאה שמע חייב להקדים,
ומביא הירושלמי שכן היה המנהג ביניהם אם
היה איזה מכה שלא יכלו לקרות ק"ש בכברותיה
קודם נץ החמה היו קורין תיכף כשהגיעו תפילין
כל הג' פרשיות, וכן כתב בתנתי"ל לבושי שרד
בפ"י נה ס"ב, לכך יורה מאד כל אדם אחר
שבירך גרבה תעורה אם כבר הגיע וכן קריאת
שמע יקרא תיכף כל השלש פרשיות, שמע, והיה
אם שמע, ופרשת ציצית, עד אג"י ה' אלהיכם
אמת, ולא מני בפרשת שמע לבדה, ואפילו כי
שרעתו להתפלל תיכף ס"ס נכון הדבר לקרות כל
הג' פרשיות תיכף אחרי ברכת התורה, שכן
כתב המקדש שלך בפרשת בלק (דף קטו) בפ"י
הרמ"ו ח"ה לשוט, קבלנו ממורנו והארי"ז ו"ל,
כשאדם ישן בלילה נשמתו מסתלקת ושוהה על
גופו רוח המוסאה, וכשקם בבקר אפילו יעסוק
בתורה יעשה כמה מצות אין רוח המוסאה סר
ברמ"ח אבריו עד שיקרא רמ"ח תיבות הק"ש,
שמגולה קריאת שמע שכל תיבה מניחה מניחה
רוח המוסאה מאבר אחד, ומי שלא קרא קריאת
שמע בעונתה נחפץ סן רמ"ח לתרם חס ושלוש
ותפלתו ותורתו של כל היום אין עולה למעלה,
ולכן אפילו רשבי"ח חבדיו שהיו פטורים מהפלה
חייבים בקריאת שמע, שאם לא כן אין תורתו
מתקבלת ותיח לתרם ח"ו, עד כאן לשון המקדש
שלך. אם כן שפיר כתב הש"ע שצריך לקרותה
במורה כל מה שיוכל. * וכן כתב הפרי"ה (ס"ו)
ג' מק"ש דצדק לקרות כל הג' פרשיות מיד כדי

עמק עזה לתרומה עם דוממות נחוצות לכל איש ישראל יהושע אדרון

י"ח, ועיר הפשט פירוש הוא מצוא ברמ"א סי'
 ס"א מע"ד וכו"א כלל ב"א מי י"א שמע ישראל
 כלומר שבע וקבל על"ך ויכון שהוא שמע וקבל
 עליו וסמ"ך באמנה שלימה, ד' שהוא על"ך
 שאנחנו מאמינים בו הוא ד' אחד בכל העולמות
 פעלה ומטה בשמים ובארץ וארבע כנפות הר"ף
 של ד' רוחות העולם :

0 * **וכתב** כח"י"א שם וסוב שיכון נ"ב שהוא
 סוסר עצמו להינה בשביל אמונה
 זו וידמה בדעתו כאילו הוא גש"ף עכשיו על קדושת
 שמו ה' ויח' ויחשב כאילו עשה בפועל משה
 עב"ל :

08 * **ואיראת** כמ"י רבעה שאמר אלקטו ויכון
 שהוא מקבל עליו עול אלקותו
 יח"ש עליו ועל זרעו ועל דרע זרעו ע"ע לתורתם
 ה"ך ה', וזה בגולה גדולה שיהיו בני ירא השם:
 09 * **ועיר** בבואו הנרא סי' ה' שכתב שם
 שהגם שלפי עוסק הדין איצ לכוין
 בזכירת השם הוי' כקריאתו וככתיבתו המצוא
 בהמחבר סי' ה' רק לכוין פי' קריאתו שהוא ארון
 הכל אף שיש בהכתיבה סודות גדולות עכ"ל
 כתב' שמות הוי' והפסקו ראשון יש לכיר בו
 כקריאתו שהוא ארון הכל גם בכתיבתו שהוא ה'
 תה ויהי :

10 * **גם** צריך לדעת מה שאותו כסידור רך הזיים
 של הרב הנאון מליטא בק"ש אות ד' רכשינע
 להפסקו אשר הוצאתו אחכם סארץ מדרים ויכון
 לקיים מצע של זכירת יציאת מצרים, כי מצות
 אמרה לכ"ע בעתן כוונה לצאת כמו בק"ש רמ"עב
 הכוונה לצאת אפי' בדיעבד כנ"ל :

11 * **תנה** הרבה ראשונים ואחרונים כתבו לכתב
 ברכת המפיל קודם ק"ש שעל המטה,

* **הרב** האי נאון, הוצא בספר אלי' רבה ואבן עזר
 רף י"א ע"ב בסוד ק"ש לפני המטה וסוד"ה יט"ח
 משה בשם הכלבו דרוב הפוסקים והג"ל רב"ן וכן
 מצואר בכל ספרי הקבלה כמ"י פע"ח ובמ"י כוונה
 האר"י רף י' ובס' נעיר ומצוה, ובסידור של"ה
 ובסידור האר"י ז"ל ובס' ארץ ישראל על אר"ח
 ע"ד הקבלה כולם כתבו להקדים ברכת המפיל
 לק"ש, ואיכ אף שהמג"א בס"ד רל"ט סק"ב כתב
 להקדים הק"ש ס"מ אין להניח הפסקא של כל
 הני גדולי הראשונים ואחרונים וכל ספרי הקבלה
 הג"ל בשביל הפסקא דהמ"א, ועוד שעם רא"ן לוח
 מהפסקא דכל הני גדולי הראשונים ואחרונים הג"ל
 שנתבו להקדים הברכה דאם יקדים הק"ש
 הישינן שמא יחמטנו שינת המטא ישן בלי ברכת
 רחמנו מאד כולקסן, לכן יהיה נכון להקדים
 הברכה

כל הפוסקים האחרונים הש"ך חסמ"ע ואור החיים
 ופני יהושע והלכה כמותם מאחר שספר זוה"ק
 סינר כותיהם והוא מביע כל חכמי ישראל
 שאמר מתימה הש"ס כמבואר בתשובת משאח בנימן
 ובפרט כמקום שפשוטו סוגיית הגמרא מוכח כך
 עכ"ל בס' אצוה"ה הג"ל, לכך יש ליהדר שגם אם
 אינו לו אונס ועבר זמן רביו היום לדעת הש"ע
 ס"ס ימור עכ"פ לקחה קודם וינעד 9 ואז טוב
 לקחה עם תפילין, ואפי' מי שקרא תמיד ק"ש אחר
 ברכת ותורה, ס"ס אם אפשר שיקרא ק"ש בתפילין
 ובברכותיה קודם וינעד 9 נכון לעשות כן, ויכול
 לדלג קצת מסדר התפלה כדי לעשות כן. כמו
 שמצוה לדלג כדי להתפלל עם הציבור, * כמ"ש
 המחבר הרמ"א (במ"י גב) ובמ"ש הבאה"ם סק"א
 ח"ל המגיד והחיד להב"י כי להתפלל כסדר ולא
 ברילוג כי העושה כן סוהף הצטרות אבל בתשובת
 חב"צ (סי' לו) כתב שמש"כ בס' הוזהר להתפלל
 בסדר היינו שכאנו מתפלל עם הציבור אבל אם
 אינו לבא ככזה"נ ובא כשהציבור מתפלל כ"ע
 אחר דלג כדי להתפלל עם הציבור וכ"כ הפר"ח
 במ"י נון עכ"ל הבאה"ם :

12 * **ואדם** הג"ל לקרות ק"ש בברכות כוונה,
 אז כשקרא פעם ראשונה כל הק"ש
 תיכף בקומו יתנה כלבו כאם יותר רצוי לפני
 תקב"ה ק"ש השנייה שקרא בברכותיה, או
 יכוין בק"ש ראשונה כקרא בתורה ולא לצאת בה
 המ"ע של ק"ש, ומשוב שאמר כן בפרדוש ויעיל
 חנאי זה שפירש פעם אחת על כל ימי חייו,
 ובלילה נ"ב יש ליהדר אם כשקרא ק"ש ה"י עוד
 ביה"ש ולא היו עדיין ע"ב כובבים סמוכין זה לזה
 או יקודם שלא מעדות יקרא כל הג' פרשיות
 ק"ש וכ"כ המג"א וכל האחרונים :

13 * **וכצורת** ק"ש צריכה כוונה לצאת כראיתא
 במ"י ס' מע"ד, וזה מצואר בסידור
 הרב מליטא אות ה' ובסידור יעב"ץ בסוד ק"ש
 אות י"א ובפתיחה להפ"ג בה"ל ברכות השחר
 רצ"ך לחזור לקרות ככוונה לצאת אם לא ביון
 מתחילה לצאת י"ח ק"ש :

14 * **ועוד** צריך לדעת שכונת פירוש המלות
 מן פסוק ראשון של שמע ישראל
 ובשכמל"ו מעבב אפי' בדיעבד כדא"י במג"א סי'
 מ"א ס"ך י"א בשם הלבוש דמתחזיקן אותו אם לא
 כוון בבשכמל"ו, ובס"י ס"ג מע"ד פסק המחבר
 לשיא דאם לא כוון לבו בפסוק ראשון דחזר
 וקרא ובס"ש המג"א סק"ה רבשכמל"ו בכלל פסוק
 ראשון הוא ובג"ל, וכ"כ להדיא במחבר סע"ה
 דאם לא כוון פירושו של פסוק ראשון שלא יצא

הברכה להקיש וכן פסק כמ' מחנה ארון לנאון ספרדי הדיא כעשרים מגדולי ראשונים וכמה אחוזנים שכולם כתבו להקדים הברכה לקיש, ואמר הרב הגאון הקדוש רבינו חיים מצאנז וזלה"ה שמושב להפסיק בריבור כ"פ אודי ברכת הספיל ולא יישן פעם אחת בלא ברכה כי הישן בלא הספיל כאלו אוכל בלא המוציא, ושמעתי מפי סורי הרב הקדוש רבינו רוד בן הה"ק רבינו צבי אלימלך מדינאב בעל המחבר ספר בני יששכר שאמר שלדעתו חסור יותר מאוכל בלא ברכה, שהרי קי"ל בסוכה שינת עראי אסור חוץ לסוכה ואכילת עראי מותר, * ואי"כ חזינן רשינה חמורה מאכילה ואי"כ אם אכילת עראי אסור כלי ברכה הוי כאלו מעל מכ"ש שינת עראי וק"ו ב"ב של ק"ו לשינה קבוע דאמר בלי ברכה לכך יותר מאד כל אדם בות ואפי"אם רוצה לנתנ' לאחד הברכה אחר ק"ש מ"מ יברך בעמידה * כדעת והושב"ן מ' ר"ס הובא כמ' א"ר מ' ור"מ אוח"ג, ולא כשכבו על משכבו כי או כ"פ יישן בלי ברכה חיי ומחבר ברכה אלת סק' ברכות ונהנה מעולם הזה בלא ברכה, ובליל מבילה כתב המג"א מ' ר"ש סק"ד בשם של"ה לברך אודי התשמיש וירחץ אותו מקום במים מקודם ואחר כך יברך. ולפי סה שבו לעיל טוב יותר לברך קודם והתשמיש ואין חשש בהפסק התשמיש כמו שאין חשש בהפסק עיני המסוקים וכ"כ במידור ר' יעקב עמק ועוקללה"ה:

י"ב ודיע כי אפילו ישן אודי חצות ואפי"ה שעה אחת קודם אודי היום צריך לברך, לא כמו שיש פועים שאודי חצות לילה או מסוף ליום אין מברך והו' דעת כרות וחז' להקל כו' :

י"ג ודיע"ן כמליה קמן אין צריך לברך בבקר על מצות ציצית, ואם המיד הפלית קמן בלילה, אוי בבקר כשלוכשו, אם הוא מבסר ראשו ורוב גופו, יש נהנין לברך, יש נהנין שלא לברך, לפי שבמה"ו אין יוצאין כמליה קמן לשוק, והאותם ונתונים שלא לברך טוב ליהנז לומר ברוך אתה יהודי השם בלבו היינו ה' אלקינו ויאמר סלך השולם אשר קושנו במצותיו תצונו על מצות ציצית :

י"ד ודנה"ה יש סן האחוזנים שכתבו כי בנ' ברכות, היינו ברכה המקדש שמו ברכים שגורב בתי כנסיות אומרים ברוך אתה ה' * כדעת הפוד אריח מ' מ"ו בשם הירושלמי וכ"א בתרא"י מ' כ"א הנמוט היה ברוך אתה ה' מקדש את שמוך ברכים, ובבתי סררשות אין אומרים, טוב לומר ברוך אתה השם יהודי כלכו ויסים המקדש

שמו ברכים, וכן ברכת סודים דרכן שבירושלמי איחא ברוך אתה ה' אל והעדאות * וכן דעת הרא"ש והמור ארז מ' קכ"ו וכן נהג הגר"א מוילנא וצוק"ל ואנו אין נהנין בן יהודי השם בלבו כביל, וכן כבורא נפשות בירושלמי כתב ברוך אתה ה' חיי העולמים * וכן פסק הרא"ש והמור מ' ר"ז וכן נהג הגר"א מוילנא וצוק"ל ואנו אין נהנין בן ערב יהודי השם בלבו כביל :

ט"ז א"ך באמת זה בלל גדול לכל ספק ברכות כגון הישן שינה קבוע על ספרו כיום שלדעת הרא"ש והושב"א וכ"י צריך לברך ברכת התורה בקיום משנתו, והאגור והפ"א כתבו שאין נהנין בן, ערב תיוב גדול לומר ברכת התורה בלא שם רק יהודי השם בלבו, כפרס להסמכ"ן דברכת התורה סן התורה וספיקא דאורייתא לתריסא הדי ראו לברך בשל ומסכות, וכן נהג הגר"א מוילנא וכן נהנין בכל ארצות המערב וספרד, על בן חיוב גדול לברך על כל פנים כהרהר השם כביל :

ט"ח וכן בתפילין רד"ה שדעת הרב מצות שמורים לברך ב' ברכות התפילין, אך אנו אין נהנין בן, על בן יעשה כביל :

י"א כר"ף של דבר בכל ספק ברכה יעשה בן, וכן כתב בתשובת מהר"ם שיק חלק אירח חיים (סימן סז), ושוב להתנות אם הלכה כמאן דאמי שחייב לברך או יחי' הדהורו כריבור ואם הלכה כמאן דאמר דאמר דאמר מלברך או לא יחי' הדהורו כריבור, וסועיל תנאי זה פעם אחת על כל ימי חייו :

י"ב בברכת התפילין של ראש שנתב הרימ"א לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, יודע לאמרו אחר ההירוק, שאם אומר קודם ההירוק חיי הפסק, ומאד צריך ליהודי כו' :

י"ג הנצרך לנקים אחר שהגיה תפילין ונכנס לבית"ס חייב לברך שנית על התפילין * כמ"ש הבי"ח כמ"י כיה תפ"ו וא"י וע"ה והרש"י ואר"ה ח"י רע"א והגר"א וקש"ע ומ"כ לברך שנית, הגם שהמג"א מסופק וכתב שאפשר שבה"ב שלנו שאינם בשדה לא היו ויסח"ד פר"ס וא הרב התניא שהמיד מביא דעת המג"א וכתבן לא הביא כלל דעתו ופסק בפשימות רחייב לברך, ואפילו במקצת אם נכנס לבה"ד דעת הרב התניא לברך שנית, וכן פסק הדין ארס בלל י"ג מ' ר, וכתב שם שהגם שהמג"א אברדם תוכך להחמיר לא שבקין פשימותא דכל הפוסקים מפני ספקי של המג"א, וכן נהגו הרב הגאון הקדוש רבינו חיים

עמק ענה לתרומה עם תוספות נחוצות לכל איש ישראל יהושע אתרוז

חיים מצאנו ודעה קרה אייזיק מקאמארנא זצוקלה"ה • זכ"ה בתום חיים על התייחסות ובת"ש שכים בירושלמי דברכות פ"ב הל' זבא בת"י ולכן אף דלדעת הפוסק והורח"ח שלא לברך מ"מ המכרז לא הפסיד בדעת טוב המוספות הג"ל עכ"ל התוספות חיים הג"ל :

ה) בענין כורא נפשות ארז קאוע ופ"א הנ"ל שפס"ט חיי אדם ככל ל' ס"י פ"ו כתב שלא לברך . הרב התניא כתב בסדר ברכת הנהנין שלו פרק ז' ס"י ו' שאם שחה הביעה בכדי אכילה פר"מ היינו כמשך שאוכל שלש ביצים יברך ב"ד כהראב"ד ואין צורך להמתין שיצמנן וישתה רביעה בידו • וכ"פ הכנהג"ה והשו"ע אברהם (הל' אר"ח ס"י ב' וז"ל) ומזה"מ נלאנמי ומר"י אשקאפה הזבא בנתי"ט ס"י ר"ד סק"כ . וכן נהג רבניו הגר"א וצ"ללה"ה הביאו ב"מ מנחה בכורים וב"מ מ"ב ס"י ר"י , וכ"ד מהר"עב"ץ וכ"ד הרב הגאון הקדוש מצאנו וצ"ללה"ה , והרב הגאון ר' יוסף שארל נאמאנאן וצ"ללה"ה , והרב הגאון ר' יוסף ספאראפאל וצ"ללה"ה כעמ"מ מנחת חינוך . וכן דעת הרב הגאון מהר"י מליסא וצ"ללה"ה בספרו מעשה נסים על הגדה ש"פ דשיעור צירוף שתי' בכדי אכילה פר"מ כמו אכילה :

כא) כשאוכל : אקשין או משפלקין עם באבלעך ודרך לשלם ב"י קדוה ואח"כ מערבין אותם יחד , כך נהג רוב ת"ח אם המיני מונת הרוב והבאלעך מיעוט פשיטא שאין לברך רק כורא מיני מונת ואסוד לברך כורא פרי האדמה • (ע' בהקדמה) ואף אם הם שוים או צאבאלעך הרוב ג"כ יש לברך רק כמ"מ כמ"ש הרש"כ"א בברכות והבא בארז ובאבודרהם לאחר סוד ברכת המזון והמ"י ס"י ר"ח סק"י וכ"פ בהמנ"א ס"י ר"ד מ"ק ב"ה והעש"י שם ד"ה הנוסח בשם הב"ח והפוסק בפתיחה לה"ל ברכות אות י"א , ורש"י בשע"ר ד"ס ד"ב ובמרוז שלו בסוד ברכת הנהנין פ"ג ס"י א' ב' , וכ"ד הרב הגאון מליסא בהגדה שלו וכ"ד הרב הגה"ק ס"ח ר' אייזיק מקאמארנא וצ"ללה"ה ב"מ ארז החיים ס"פ פ' וילך , וכ"כ במנחת עני בשם העסק ברב"ה , וכ"ד המטה"ש ס"י ג"ד סק"ז , וכ"כ התוספות חיים שעל התייחסות ככל ג"ד סק"ה דכל שיש בו מה' מיני דגן שמברכין עליו כמ"מ אפ"י שאר המינים הם הרוב המין דגן היא תרומה ואוליך בתר"י ולא יברך רק כמ"מ לבד ולכסוף על המז"י לבד וכ"פ הגר"א ב"מ וטעמות מעשה רב כמ"י קצ"ו וכן נהגו ארצ"י רבני חיים מהלארץ וצ"ל עם כל התבראי קדישא תלמידי הגר"א וצ"ל , וכ"פ הגדול שבאתרוגים במשנה ברורה ס"י ר"ב סק"א ולא כתי"א , שכתב בזה ונ"ל שצריך לברך ג"כ על הקטניות שהוא בנגד כל הגי רבוחא שהבאתי והפ"ט מביא דעתו בזה ומורה איתו מחלבה ע"ש ומסק"י שם דוד דקא אם יש בה מיני

דגן סמ"ש , אבל אם עירב קמח בסימ' הדבה ל"כ עד שהוא ראוי לשה"י' דהיינו תכל"ל משב"ל שועל שקדין האכער נ"יך או נירבנש"פ נ"פע שיעקר הכוונה היא על הופע מברך שהכל תחלת על המים ואוליך כמ"מ על דתגן כמבואר במ"א מ"ח סק"ו ובמטה"ש שם , וע"י במ"ב הג"ל בפירוש הלכה שם שמבואר הלכה זו על כור"י כמה שכתבתי , ואין חילוק אם המין אחד הוא שלם או לא ומכ"כ ר"ק על המין דגן המיעוט לבד כמ"מ ועל המז"י לבד ופוסק את המין אחר הרוב כנ"ל :

כב) * ולענין ברכה אחרונה שעל המז"י יש לברך דוקא אם אבל כוית דגן בכדי אכילה פר"מ אבל אם לא אבל כוית דגן בכמ"א או יש ספק בברכה אחרונה אם יברך על המז"י או ב"ד , ולכן אין יש לאכול כוית שברכה אחרונה היא על המז"י בודאי ועוד כוית שב"א היא ב"ד בודאי ויברך או ג' ברכות באחרונה על המז"י ובנ"ד כ"כ הש"י בסוד ברכת הנהנין שלו פ"ג אות כ' , ומבואר מה דדוקא בברכה אחרונה יש לספק בזה אבל בברכה ראשונה אין לספק בזה ר"ש לברך כמ"מ אף שבהמין דגן המיעוט אין בו כוית בכמ"א מ"מ המין אחד וד"ב בס"ל להמין דגן המיעוט והוי כמ"מ לבדי עיקר שהמין דגן לעולם הוא העיקר ומכ"כ ר"ק ע"זי לבד כמ"מ אף שאין בו כוית בכמ"א :

כג) * ולענין סיום ברכה על המז"י שמעתי מפה קדוש כבוד הרב הצדיק המפורסם ר' לייבש האלבערשטאם שלי"מא סק"ק מארנע ואמר לי בשם אב"ה הרב הגאון הקדוש הצדיק המפורסם ר' יהואל אברק שינאווי זצוקלה"ה שמה שיש מסיימם על המז"י ועל הכלכלה חייסם דער רב נישט זאנען . או ועל הכלכלה זאנעם מען דאך נישט . היא פעות גדול לפמ"ש הרב"י ועב"א בשע"ת ס"י קב"ד ש"ך שמים מנ"א והתחיל תיכף אחר נביר אינו יכול שוב לענות אמר ע"ש א"כ מבואר לתי"א שהאמן צריכה להיות סמוכה להברכה ממש וא"כ אם יאמר ועל הכלכלה חייסם דער רב נישט זאנען לא יתי' או האמן סמוך להברכה סמ"ש כנ"ל ועל מה יענה אמן , על חייסם דער רב נישט זאנען וכדומה שהוא לאתר הברכה ושוב לא יכול לענות אמן וכנ"ל . ע"כ המכ"מ אב"ה הגה"ק הנ"ל למינים על המז"י ועל הכלכלה כדעת אבודרהם דף פ"מ הג"ל שהוא כדעת רבו המוד אית"י ס"י ר"ח והג"ש פרעה הרא"ש הובא ברב"י המדות פ' כיצד מברכין את קל"א והג"ש בס"י ר"ח ובה' בסיוור ר"ח מהרב הגאון מליסא ובה' בסיוור של הגאון ר' יעב"ץ ד"ל וברעת הגדול שבאתרוגים המנ"א ס"י ר"ה סק"ו למינים על המז"י ועל הכלכלה :

כד) דתי"ב גדול הוא על כל רב שישלח פ"א בכל ב' הרי"ם שני ת"ח גשואי פנים לבתי

עמך עלה לתורה עם תוספות נרחבות לכל איש ישראל ידועה אחרת

בנסיות שישינו על המן העם שינוה תפילין כות לפעלה מעיקרי השער ולא הלילה על המצה ויחמסם הקשר של תפילין כות וילמדום שיהי הקשר של התפילין למעלה מן הטמא, שעיקר התפילין הוא בטובה של הראש ואסרו להם לכל מה שהתפילין הן בטובה הראש יותר פריב ומשונה: כות * וְגַם יוֹדוּ אֹתָם בְּמִצְוַת קִשְׁעֵי מִי מַעַל וְיִרְדּוּ אֲבָל אֹתָן הַמְנַלְיָן בְּלִירוּת מְלִכְר מה שהיא הך שחן גמול יש בה אסור יש עוד אסור בה משים הנחת תפילין דכין שגורלם הרבה היין תציצה עביר וכיב במחצה יש סי' לזו וטובא בלחולף ששל הקשע וכתב שם עוד בלה"פ ודל אבל אותן המנל"ן בלירוית לפניהם ובשעת הנחת תפילין נתנים את השערית למעלה על הראש ועליהם הקציצה שלא יהיו השערות תלויות למטה בין עיניהם נראה דכ"ע הי תציצה דלאו היט רבתייהו עביר :

כו * וְכַן יוֹדוּ אֵינֶן הַתְּפִלִּין שֶׁל יָד יְהִי מִטָּחַל עַל הַקְּבוּלֹת מִמַּה בְּטוּבָה הַיָּד הַיְמָנִית תְּפִלָּה, וְכֵן לְדַקֵּק בְּמִשְׁלַב בְּתוּבָה עִמָּךְ הַלְכָה הַיָּמָנִית עַל אֵזֶה סִי כִּזו עַל מִשְׁלַב הַלְבָשׁ הַיָּמָנִית בְּשַׁעַת סְמִי כִּזו וְבַתְּלִמֹּת חַיִּים כִּלְלַ יָּד אֵת כִּזו וּבְאַחֲזֵת חַיִּים מִסִּי כִּזו וְהַתְּפִלִּין שֶׁל יָד צְרִיף לִחְיוֹת מִסְמָה מִשּׁוּם הוּא יֵךְ לֵאמֹר, עַזו כְּתוּב בְּתוּשׁ עִמָּךְ הַלְכָה הַיָּל רִיבְכָה הַתְּפִלִּין שֶׁל יָד בַּחֲמִילִית וְכִזִּיב אֲבָל לֹא בְּחוּק שֶׁל נִיד שֶׁעַל הַתְּפִלִּין וְכִזִּיב דְּהִי כְּמוֹמָךְ עַל הַתְּפִלִּין יִעִישׁ, וְהֵךְ שְׂטוּרֵעַ בְּשַׁעֲרֵים סִי בִּי מַחֲד בּוֹה מִסִּי שְׂמַעְתִּי מִי כְּכֹד הַרֵב הַטָּאן הַחֲסִיד וְיִי שְׂמֹאד לִיב וְכֵן אֲבִירָק כִּיֵּלֵא טַחַל שִׁלְמִיא אֵין שְׂהָא שְׂמַע סַפָּה קָדוֹשׁ הַרֵב הַטָּאן וְקָדוֹשׁ רִי צוּק הַחֵף מִמְנַלְיָן וְצִלְלֵהָ שְׂרַבְרִי הַטוּרַע בְּשַׁעֲרֵים אִלּוּ אֵינֶם מְטוּרָים אֲצִלוּ לְהַלְכֵה, לֵכֵן צְרִיכֵן לְהַחֲסִיד בּוֹה בַּמִּצְוָה רֹאֵי: כז * עוֹרֵךְ יוֹדוּ אֹתָם בְּמִשְׁלַב בְּהַנְחַת הַטָּאן רִי בְרוּךְ פִּרְעַקְלִי מִי כִּזו חַזַּל אַנְשֵׁי אֵין חֹסֵר בְּרִכַּת לִחְיוֹת כְּעַת קִשְׁדַּת תְּפִלִּין שֶׁל יָד אֵם לֹא מַבְיִיטָה או כְּכַדוֹ רַכֵּל שְׂהָא מְטַלָּה אִיט מְקִיִּים הַמִּצְוָה וְהֵךְ יִבְרָךְ עִישׁ וְכֵן אִיתָא בְּשַׁעַת שֶׁם בִּשְׂם הַבְּרָכִי וְהַחֲסִיד שְׂבִשְׁעַת כְּרִכַּת לִחְיוֹת לְכַסַּת הַתְּפִלִּין שֶׁל יָד בַּחֲמִילִית :

כח * וְכַן יִשְׁנוּ עַל הַצִּיצִית שֶׁלֹּא יוֹדָה לְמַפָּה מְקַשֵּׁר אֲנוּל וְפָלָא יְהוּ לְמַעֲלָה מַנְי אֲצַבְשַׁת רֹאמָה קְצִיצָה דִּת כְּמִשׁ בְּשַׁעַת מִי יֵא סָקְזוּ וּבַחֲתוּי שְׂלֵם שֶׁם מְקַבְּלֵם וְקִשְׁעֵי מִי מִי סַעִי נִי יֵא דְמַחֲדִין נְטִלְיָן אִלּוּ בְּמִקְדָּם הַקָּדָשׁ שְׂבִאֲנוּל דְּהֵיט בְּרֹאשׁוֹ וְכֵן רַעַת הֵבִי הוֹבָא בְּאִי מִרְכֵי הַגָּדֵף בְּעַל סִבְרָו וְעִמָּךְ וְצִיף שִׂיחֵי הַצִּיצִית חוּף נִי נְטִלְיָן שֶׁלֹּא בְּמִקְדָּם הַקָּדָשׁ וְכַתּוּב בְּשַׁעַת מְקָזוּ הַחֵף נִי אֲצַבְשַׁת שְׂהָא אִמָּה קְצִיצָה דִּת עִמָּי רַעַת

הַרְיִי וְלֹא הוּי נְטִלְיָן בְּמִקְדָּם הַקָּדָשׁ דְּהוּ שִׂיעִרָא הַיֵּא: כפו * וְכַתּוּב בְּסִי נֵד אִינְהוּ יוֹדָה לְהַחֲסִיד בִּי נִבְכָּם בְּמִקְדָּם צְרִיף לִחְיוֹת הַחֵף הַיְמָנִין לְמַעֲלָה מְקַשֵּׁר אֲנוּל תֵּקֵב חֲשֵׁנִי שְׂכַבְד הַבְּנֵר בְּחוּף הוּי אֲצַבְשַׁת הַיֵּם לֹא פִסְלֵי וְכִיב כַּס אֲרֵהֶם סִימָן יֵא: לו * וְהַאֲוָרֵךְ שֶׁל הַצִּיצִית יוֹדָה לְכַהֲלֵף יָד נְטִלְיָן אִפִּי לְאֲחֵי שִׂיפְסָק וְעִרַב כְּתוּב דְּרַב בְּשַׁעַת שְׂלֹו סִי יֵא מַעַל מִי מִרְכֵב לְעַשֵׁת הַצִּיצִית אֲרֵהֶם חוּף מִרְכֵב נְטִלְיָן כִּי שְׂאֵפִי אֵם יוֹפְסֵךְ יִשְׂאֹר בְּתֵם יָיב נְטִלְיָן שֶׁלֹּא אֲמָרוּ וְלֹא הַקְּצִיצָה הַחֲזָרָה רַק עַל שַׁעַת עֲשִׂיתֵן וְכֵן לְעַנֵּן וְהַחֵף דַּק בְּשַׁעַת תְּלִיטֵן יוֹדָה עַל הַחֵף לְמַעֲלָה מְקַשֵּׁר אֲנוּל מִשּׁוּם שְׂנַי תַּעֲשֵׂה לְהֵם צִיצִית עַל כַּפֵי שִׂיחֵי או בְּשַׁעַת עֲשִׂיתֵן בְּהַבְּנֵר עַל הַחֵף אֲבָל אֵם לְאֲחֵי וְהַפָּלָה הַצִּיצִית בְּהַבְּנֵר מִיט לְמַעֲלָה מְקַשֵּׁר אֲנוּל יוֹדָה הַצִּיצִית עִי קָדַע לְמַפָּה מְקַשֵּׁר אֲנוּל וְכַלְשֵׁר אֲבָל לְעַנֵּן אַחַךְ הַצִּיצִית וְכַעֲנֵן יָיב נְטִלְיָן אֵין שוּם נַפְּסִי לְשַׁעַת תְּלִיטֵן בְּהַבְּנֵר או אֲחִיכ־שְׂחַמְדֵי צְרִיכֵן לְחִיוֹת הַצִּיצִית אֲרֵהֶם יָיב נְטִלְיָן, הַיֵּא וּמְכַשְׂרֵינֵן בְּשַׁחֲתִיד כִּי עֵינָה כְּסִי יָיב חֵלָא חוּקָא הַיֵּא אֵם לְשַׁחֲתִיד בִּי הַחֵפִין אֲרֵהֶם שְׂלֵמִים וְהֵיט רִי רֵאשִׁים שְׂכַל אֲחֵי יֵשׁ כִּזו יָיב נְטִלְיָן כְּמִבְחָרֵי בְּשַׁעַת עִרַב שֶׁם מַעַל נִי יִעִישׁ וְכִיב בְּחִיזִיא כִּלְל יֵא סִי בִי שְׂאֵפִי אֵם מִשְׂאֵי מִן תַּעֲנֵף כִּי עֵינָה שְׂהָא רִי נְטִלְיָן אֵם לֹא נְשִׂיאֵי בִי הַחֵפִין שִׁלְטֵינֵן שְׂהָא רִי רֵאשִׁין שְׂכֵא אַחַךְ יָיב נְטִלְיָן לֹא יִבְרָךְ שְׂד גִּי שֶׁם לְכַחֲחִילָה אֵם אֵין כְּכֵל דֵּים מוֹדֵי הַחֵפִין יָיב נְטִלְיָן, אֲסוּדֵי לְחַחֲטוֹק יִעִישׁ, וְכֵן סְטוּרֵי בְּהֵיט בְּכַסֵּי מְטוּחַ מִדֵּא: דה כִּשׁ בִּי וְכַתּוּב בְּכַחֲטוֹת דִּים: דה כְּסָה כִי בְּהַטָּא רֵאִי מִן הַמִּסְפָּר צִיצִית צְרִיכֵן לְחִיוֹת אֲרֵהֶם לְטַרְפֵי יָיב נְטִלְיָן וְכִיב כַּסִּי יֵאִיִּם חַסְמֵי וּמִסְפָּק הַחֲסִידָה מִי הַחֲכֵלֵת חַמְדִּיכֵי כַּסִּי וְיִי חֲשֵׁי וְכִיב הַפִּרְדָּם וְכִיב וְרֵאשִׁים וְהַחֲסִידָה יִקֵּף בְּחַלְקֵים וְכִיב הַסוּד הַחֲסִבְרֵי מִי יֵא סַעִי דוּ רַקן וְהַחֵף וְכֵן בְּשַׁעַת הַרֵב רֵשׁוּ וְכִיפּ בְּאִדּ מְקָזוּ לְחִוֹב וְכִיפּ הַחֲסִיבְרֵי בְּאִיִּם מְקָזוּ כֵן מִתָּם הַחֲסִידָה כִּלְל יֵא מִי מִזִּי וְכִיפּ וְתַתָּם בְּקִשְׁעֵי מִי מִי מַעַל הוּ וְכִיפּ הַרֵב מְלִיטָא בְּמַחֲדוֹ בְּיַעֲי חֲסִי צִיצִית סִימָן גִּי וְכִיפּ בְּמַחֲדוֹ יַעֲבִיף כִּזוּ צִיצִית כְּמַחֲדוֹ הַחֵפִין מַעַל הוּ שִׂיחֵי אֵיכֵן שֶׁל הַצִּיצִית לְכַהֲלֵף יָיב נְטִלְיָן בְּמִקְדָּם הַרְכֵב שְׂבִאֲנוּל וְכִיב כַּסִּי אֲרֵהֶם חוּף בִּשְׂם הַיְהוּדִים בְּרַעֲמֵי מִי מִי פִּתּוּם יָיב נְטִלְיָן דוּקָא וְכַתּוּב שֶׁם דְּמַחְתְּבֵינֵם לְעַבֵב אִפִּי וְעַבְדֵי יִעִישׁ יוֹ תְּרֵי צְרִיף כִּיֵּא לְחִוֹת הַיֵּא וְהַחֲסִידָה אַחַךְ יָיב נְטִלְיָן לְהַצִּיצִית וְהוּ אֵיטוּ מְלִירוֹת וְהַחֲסִידָה לְפִתּוּם מְשַׁחֲדוֹ רַק וְכֵן מַחֲדוּשׁ כַּכֵּל וְרֵאשִׁים וְהַחֲסִידָה וְהַיֵּל וְהַצִּיצִית שִׂיעֵר אֵיכֵן לֹא פִתּוּת סִיבֵיב נְטִלְיָן

לכל הפחות :

עמך עלה לתרופה עם תוספות נחוצות לכל איש ישראל יהושע אהרן

לא * עוד ראיתי להכיר מים במעשה רב כפי
 ציח הזכא בפ"ח סי' רפ"ט מקום
 שכתב לא יכרך המזנה בקלף וכדומה שלא יתן
 חרצן בן המזנה למזנה הבית ע"ש , ע"כ ידקק
 שהחוק יחי' על המזנה ולא התח המזנה שלא
 הוא חרצן ביט לכן הקד :

לא * עוד ראיתי להכיר משכב בתשרי גינת
 חדרים ח"א באר"ח בלל ב"י סי' כ"ה
 והבא בגילון רש"א סי' רפ"ט על הש"ך שם סק"ב
 במ"ש שם א"י שהמסור לכל הבית שכ"ש חל
 בעשה אחרת משום מצוה רש"א לחשוב בשכר
 מצוה ישמרה השי"ת , אבל העושה רק לכוונה
 השימור אין לו סמירה אלא ספק ודא בעליו
 ח"י ע"ש :

לח בעקרב יחזיקם שההחם והלך לבית כמה
 בעלי בתים המצוה שהשחם סכ"ב

לבעלי הבתים במצוה כפוי יש ליהוד שיתן בלל
 הבית עפר קדם השחיפה אחר כך יסחם השחם
 והבעל הבית יכרך ויכסה הוא מצוה כפוי ע"י
 למטה ולמעלה וא"ך יכרך על הצי מצוה וע"ן
 בהב"ש וסי"ט נח סי"ק י"ג ובספר דעת קודמים
 שם , ועוד כ"ן שמכבר השחם לבעלי הבתים
 במצוה זו אם כן מצוה זו בהבע"ב שיתן העפר
 תחילה יותר מכלשלו הש"כ וא"ך יעשה את השחם
 שליח להצי מצוה ועוד שה"ב חכמת אדם חת"ך
 לומר דאמר לכבו לפי שאמר רז"ל מי שש"ך
 יכסה אבל עתה שבעל הבית מניח עפר למטה
 קודם שחיפה בעוד שלא חל על הש"כ ח"ב
 כפוי אם כן שפיר אמרין המתחיל במצוה אמרין
 לו גמור , בן נראה לפע"ד חזק :

לח יתן ליהוד לקח צמרנו בכל ערב שבה
 כדאיתא בש"ע ועכ"פ בכל ב' שבתות
 שכל מי שאינו עושה כן ח"י ממש כאוכל גלי
 נפילה ידים , וע"ן ביהוד סוף פרשה אר"י ח"ל
 והבא דרש"רין יתעד והבא אחרא כ"י וס"א דאק"י
 לחן לגמרי כאלו אתער חסר בעלמא כ"י חז"ן
 אלף וח"ד ז"ן כ"שין מהאחרין ביהוד והבא דרש"ר
 ח"א תקפא וכלהו כהע"ן ביהודא והבא דרש"רין
 כ"י , ע"ן בספר סבא שקיים , אחרז השם להר"י
 ז"ל כהב על מאו"ל ביוסף שינא י' סיפ"ן ס"ב
 צמרני יחי' הכונה שצ"ק גרול כיוסף לא ח"י
 שליפה לימד חזק להיטות לעביה חסרה של
 גילוי קדיוח אלא ששכח יוסף ליטול צמרני יחי'
 ועבירה ק"ה זו גרדה עבירה חסרה שינא ס"ב
 י' סיפ"ן , והראה עד כמה יש ליהוד בזה , ח"ך
 שם ע"ג ח"ך הוא תפירה לנפ"י , וגם צמרני
 ונלים יש לקח בכל חודש פ"א כדאיתא ביהוד
 הג"ל

לא * וזה מבואר בהרמ"א סעי' דהשיעור י"ב
 גודל"ן חשב"ן ח"ך כמה שמונה על הכנף
 ק"ך הבגר ובבל והצדונים שהחכתי לעיל וע"כ
 כ' הרב רש"י סעי' ד' דר"ך כל חום לרדות א"ך
 מ"י גודל"ן ב גודל"ן לשיעור קשר אגודל ונוד"ל
 אחר להקשרים וי"ב גודל"ן יהיו תל"ן להכשר
 צ"ח"ה , וכן ד"ן דאם הל"אן מתחילה למטה קשר
 אגודל או למעלה מ"י אצבעות הפסולים הם
 והל"ך בלי צ"ח"ה ממש כמבואר להדיא במ"א
 ס"ק י"ד ח"י :

לכ * וא"ב אכ"ר דמש"כ בש"ע סי' י"א סעי'
 י"ך בהרמ"א והתירו מצוה שחי'
 שלישי גדיל ובי' שלישי ענף חלילה להלך בה ב'
 דבר זה מחבר כדומים מטעם מ"א : ד"ה ב"ש הג"ל
 ובתום כבודת ל"ם : ד"ה כמה הג"ל ובהרמ"א
 בשם הרמב"ם ז"ל :

לא * עוד צריכ"ן ליהוד מאי מש"כ המב"א ס"ק
 כ"א בשם הרמ"א פ' ג' פ"ג שחי' בין
 קשר לקשר כמלא אגודל ופי' הרב הרש"י בש"ע
 שלו סעי' ב"ש שחי' כמלא וחוב אגודל לכ"ר
 מהקשרים , וכתב שם עוד המב"א בשם הרמ"א
 שחי' כל התוליות בשעה וע"כ באר"י הראשון
 יעשה הבריכות שלו וחקקם זה מה ואחר בכל
 א"ר יותר סק"ב עד שחי' מרה אחת לכל
 התוליות כשה :

לח דג"ה נכון והר"ב אשר שחי' פעמים בשנה
 ילכו שני תלמידי חכמים לבדוק והפירין
 והמזוחות , כי גדול המבשל , ומעיד אני עלי שמים
 וארץ שכמה שנים עסקתי בה בן בעירי שהייתי
 ד"ה ב"ן בגמשי כמה פעמים לכמה קהלות
 השפחו על זה וחי"ו כמה טאוח מישראל מהס"ן
 עם הצ"ל"ם שלא יהיו קרפ"ה ולא מנח תפילין ,
 וגם סמכ"ן בכל יום ברכות לבשלה על התפילין ,
 וכן מצאנו הרבה מצוחות פסולות נקבות כ"ן
 והתירו או שנתקו או שקבעו על אחריו והל"ה ,
 ח"י ילמדו הב' תלמידי חכמים הלכות מצוה שיהיו
 בקיאים והי"ב באלכותיה , כי יש כמה שאלות
 וחקירות בזה , בי לפעמים צ"ך לברך על מצוה
 הדישה שקבע , אם היא פסולה לנמ"י , ופעמים
 אין צ"ך ברבה אם יש פלגותא , והמבשיל יב"ן :

לח הבודק מצוחות והוא פסול"ן כשקובע
 מצוה חדישה פשיטא שח"י לברך ,
 ואם מצאן כשזוה אז יש פלגותא , ע"ן פתוד
 השובה (סי"ב דפ"ט) , והח"ך רבינו שלום מבעל
 זנוק"ל נהב לברך כשברק המזוחות , ואם יש הרבה
 מצוחות שוב להתל"ף של פתח זה לזה , ואם אין
 לו רק מצוה אחת ס"ם יברך בן נראה לי :

עמך עלה לתרופה עם תוספות נחוצות לכל איש ישראל יהושע אהרן

יג, בן צריכים למנוע משיני מקום אף בראת
מקום תראשון, הגם שהמציא כתי קע"ח מק"ב
כתב שבוואה מקום הראשון לא מיק"י שיני מקום
אכן האבן העזר הראיין שם הרבה בזה וכתב
דכתרד לתרד אפילו וואה מקום לא מצי הובא
בשעית שם, לזאת נכון מאד להדפיס א"ע מן
המחלוקת, ואל ילך אדם באמצע שתינו מ"יא
או איזה מאכל או שאר מלשקה שברכתו בנ"ד
לחור אתר, אפילו וואה שם מקום, כיון שיש
פוסקים המצייכים ברכה ראשונה מחוש :

מו" * עורך צריך להודיע שהתפלל בתוך הסעודת
או שיני שבה ע"אי אע"פ ששהה משך
לעך שעה כיון שנאנס כשינת לא מקרי הפסק,
וא"צ לברך עוד הפעם ברכה ראשונה, אבל אם
ישן בבתוכו מקרי דומה חזקה אפילו אינו על
מפתו, כ"כ בחי"א ובגשמת אדם כלל מ"ד, אבל
במסגרת השלחן מ"י מ"ב אות י"ח הביא בשם
הפ"מ ועוד אחרונים דאף לאחר שינת ע"א צריך
נמילה שנית בלי ברכה אם רוצה לאכול :

מו" * עורך ראיתי להזכיר להודיע לכל ליגע
בשתיית קודם הנמילה לעינים ולפה
ולאזנים ולחופם, כי הוא אסור מ"י"א רש"י
וירע, וראיתי הרבה אנשים שאינם יודעים מזה :
מו" * עורך ראיתי להזכיר ולהי' תבטיב והאמנים
שישינו על מסתתתם שימלו בכל יום
דיים של שתיית, כי באם לאו אסור להם ליגע
בפת, ויפסא ח"ו את הפת והחלות - והנוגעים
במאכלים בלא נמילה יש בזה חשש סכנה (כ"כ
הפ"מ) וישגונו למלו יריחם כ"ד, ג"פ במידותי,
אבל בעה"ב והפנה יצוה למשרתיו שיהודו בזה,
ולחשניה שיסמרו תמיד פקודת סבוה :

מו" * הג"ה מה שנהגין חסידים הנגשי מעשה
לאכול שיניים מאכילת הצדיק מצאתי
מקורו פתח במפר אהב ישראל מה"ב הנחיק
סאפא וצלה"ה ב"פ משפטים (כ"ב ב"ה) עה"פ
ועברתם את ד' אלקיכם ויבך את לחמך וגו' ע"ד
שאתחיל כל הטמל פרופה מאיב מחברך, היינו
כל מי שנמל מטט איזה רבר כי הוא ג"כ
מתוך חשה"כ ועברתם את ד' אלקיכם תבטיחו
הש"י"ת וית' ויבך את לחמך כי תסידוהי פתחה
מקרבך היינו שהקב"ה יבך את לחמך ומיני של
הצדיק העובר את ד', וכל מי שאכל ויפעתם
אצלו כלום ישלח לו הש"י מנוקשו הענין לו
כגון השואה לסי שצדיק ליפואת וכרומה שאר
מנוקשים ברחמי' ותשמחו כ"ד אפ" :

הג"ל. יח"ד המענה חסידים לסדר יום הששי
את ו' וצפוניו שנתגדלו יותר מכבר הבשר אסור
גרול יש בהתחתם כ"י כי הם קליפות מסש
והנוקם שהקדושה של הבשר ע"י שרשם שהיא
קליפת זכה של הצפורן הרבקה בבשר עצמו
עכ"ל :

מו בקריאת הנמילה כפי להיות כל איש שורר
כביתו רוב העולם אמרים בשין
שמאלה הוא מעתה וצ"ל בשין יסגית וכן איתא
בפירוש במסרה וכן קרא הה"ק רשכבה"ג רבינו
שלום מבעלו וצוקלה"ה, והפי' מלשון משגח
כפי אשורט ולא קרוב, ומי שיוצא שלא לבטל
המנוח יקרא ב' פעמים פעם אחת כפי המסורה
ופעם אחת כפי המנהג :

מו" * עך והיגשיל וקארשין הנשאר מושיגין
מבדך על אכילתם שהכל כן מבואר
במסגרת השלחן בקשע"י ג"ג אות ג' וכ"ש שאף
אם אינו שותה המסקה וישיגין רק אורכל הפירות
אלו לבר יש לברך עליהם שהכל ממעם שמתקלקל
מעמם לאחד הבטיחה והיו כתבשיל שנתקלקל קצה
וכ"כ בעמודי השלחן על הקש"ע השלם סק"ד
וכ"כ בתוספות חיים כלל ג"ב סק"ג וכתב שם
רק משמע מרש"י מ"י ר"ב מ"ב ומש"פ וכן כתב
כפי' וזו ידועה בזה ברכות אות ו' ממעם הג"ל
הז"י כתבשיל שנתקלקל קצה פחתה הבישול
שממכרין עליהם את הבישול שהכל תשרי' בבישול
ברמים אלו יע"ש :

מו" * צריך להודיע מאד לכל לומר ח' והשיעה
הסלך ולהתסיק פעם ואח"כ לומר
יעגו כיום קראנו, כי זה בחוף תנדיף ח"ו כלפי
מעלה, רק יאמר ח' והשיעה, ויפסיק פעם ואח"כ
יאמר המלך יעגו כיום קראנו, שיאמר האמתות
בהשיעה, הובא בסידורו כתר נהר"א :

מו" * אגב אוכ"ד ראם אבל או שותה רבר
שברכתו האחרונה הוא בניד ראם
שינה מקום סודר לחוד אפילו אצלו המאכל בידו
או הטום של מ"יא ל"ד עדיין, צריך לברך עוד
פעם מתחילה הכרכה ראשונה, אם לא שהי'
ברעו מתחילה לכן כשעת ברכה ליכנסו פתח
לחוד או א"צ לברך מחדש ברכה ראשונה, או
שהי' קבועות מאיזה אנשים כיהד הלך אחד מהם
לחוד אתר והם נשארו במקומם או כשרעו הוא
למקום הראשון א"צ לברך ברכה ראשונה כ"כ
ברמ"א מ"י קע"ח מ"ב, ושם בש"ע ר"ב מע"א א'
ובד"א כלל ג"פ מ"י ב' ובקיצ"ע מ"י ג' מע"י

עמק עזה לתרופה עם תוספות נדירות לכל איש ישראל יהושע אהרן

מט ברכה א' מעין שלש נדמים כסודרים הוכרת שבת יום טוב ור"ח קודם כי אחה ה' טוב ומטיב, אבל הרהנה"ק מעלנו זוקללה"ה אמר שבמו בנרבת המזון מזכירים קדם ובנה ירושלים בן כאן, וכן נהג הרה"ק ר' צבי הירש מזדישבוז זוקללה"ה והלמדייו הקדושים זוקללה"ה, וכתבו וכו' ליידי בת"י מתלכידיו הקדושי ל"ז וכתוב שם הטעם בנ"ל, י' וע' בא"ד שמדבר מה, ונהנו להוכיר המאורע לאחי ובנה, וע' בשו"ת מנחת עני מ' א' פעם לזה, ומה שכתוב באהה סודרים ושמחנו כיום חג פלוני הזה הוא משוע, רק צריך לומר וזכרנו לטובה כיום חג פלוני הזה, כי"כ המציא מ' ר"ח וכו"כ ביד הקמנה ולא יאמר ושמחנו כי כל הוכירה הזאת היא במקום יעלה ויבוא ושם לא נזכר אלא ענין זכירה, ע' תי"א כלל נ' ובתוספת חיים שם סק"א, וכי"כ בסידור הרב רש"י וזכרנו לטובה ביום חג פלוני הזה :

שמעתי בשם רבני הנרי"א ל"ז מי"ן לזמן ק"ש של שחרית שישבו בזמן עלות השחר כן י"ב שעות דתינו שאם יתחיל חיים בשעה ב' יוצר לזה י"ב שעות וס"ה י"ד, וחצי מהו דוא וכן ק"ש, חיינו בשעה ק', ואם יתחיל חיים בשעה ג' יוצר ג' י"ב שעות וס"ה ש', וחצי מהו ו' וחצי, וכן הלאה :

ג' י"ג לדקדק בק"ש שהתמסק השמרו לכם יאמר בלחש עד המסק ושמתם את דברי אלה וטמ' כי לשעתי מהרבני הנביד הנבכד והסיד המפורסם מיה ר' שמעון פנפער ג"י מאמראווען אשר הוא ה"י אצל הרב הקדוש ר' בשר מראדישיץ זוקללה"ה ושמע סמט שבעת ק"ש ה' אומר מהשמרו לכם עד ושמתם את דברי אלה בלחש מאד וכן שמע מהרב הקדוש ר' יעקב הגקא ר' יעקעלי אפסער זוקללה"ה שבק"ש אמר בלחש מאד מן השמרו לכם עד ושמתם כנ"ל, וכן נכון לעשות ובפרט ברבים כמובן :

בהקדוש יתור להרגיש את ה' של יתהדד שהוא לשון הרד אבל לא בהו' שהוא לשון הרד דירה, ובתיבת ויהעלה ירגיש בהע שהוא לשון עליו, אבל לא בהלמד שאין שם פשט בזה :

גב הגה כל אדם יתאמץ עצמו בכל כוח להחליט בכל יום בבזנות הלב כמ"ש בקיצור ספר תרדים פ"א את י' ור"ל מע מה"ח להחליט בכל יום בבזנות הלב שנאמר וארתו תעבוד וכו'ב ולעבוד בכל לנבכמ ואמחול

איוהו עבודה שנלב זו תפלה, והמתפלל כל כונה הלב ביטל עשה זו וענשו חסד עכ"ל וע' בש"ע הרב סו"ס ק"א שתפלה בלי כונה אינה כלום, וכמ"ש בהקדמת ספרי בנין יושע בשם ספרי יראה במירוש הקובע מקום לתפלתו וכו' וכשמת אימרים עליו חי חסדו חי עניו רקשה מאד איווד חסידות ועניויות יש בזה שקובע מקום לתפלתו, וכחכו ע"ד המוסר שלפני הקבלה גלויות כל המחשבות כמ"ש יודע ה' כל מחשבות אדם, וע"כ אצלו המחשבה כמעשה ודיבור מס' , ואם ה' עומד ובמקש לפני סלך בוי"ד ובאמצע מתחיל לדבר מענין אחר, וכ"ש אם מניחו והלך לו הלא הוא מתחייב בנפשו, וא"כ מי שיש לו מחשבות זרות בתפלתו ורועינו משוטטים בכל מרחבי ארץ, והרי הוא כאלו הוא טוע באמצע תפלתו אלפי פראות במקום שראו מחשבתו יובילה שמה, כי בתחלת התפילה דעינו פה, ובאהה נבדד במקום אחר כמו כן בכל הברכות וא"א לומר עליו שעומד במקום אחד כיון שמתו ולבו לא ה"י במקום אחר, והו' מליצתם כל הקובע מקום לתפלתו כלומר שעומד במקום אחד כנגד השכינה הוא חסיד ועני שמבטל את עצמו לנבמי עבוד קדושת התפלה וק"ל :

זכר יתור כל אדם שבכל מצוה יטון כונה לצאת כמ"ש בקיצור ספר תרדים פ"א את ה' הנ"ל דאפילו למ"ד מצות אין צריכות כונה היינו שיוצא ידי המצוה טעו אבל מ"ם הוא עובר על העשה של ולעבדו בכל לעבכמ שהרי ל"ע נאמרה מצוה זו על כל המצוות עכ"ל הקצור מ' תרדים, ודי באורה זו :

בענין תיקון חצות הנה ראשית מי זושד מה שכתוב להריא בישעל מ"ו , שישו אתה משוש כל המחאבים עלי, ודרשו חז"ל בתענית ל' ע"ב כמאן אמרו כל המחאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה ושאינו מחאבל על ירושלים אינו זוכה ורואה בשמחתה ואמרוהו רבנן בבבילא בתנאי כפול שכל מי שאינו מחאבל על ירושלים אינו זוכה ורואה בשמחתה ומכילא טובן אשר א"א לזכות לראות בשמחת ירושלים וא"כ הוא מחאבל עלי, וא"כ היתכן בעל"ז להקל בזה ח"ו ואמרינן נמי בניפין ח"ו ע"א א"ל אבי"ד ר' יוסף ומאחד דהו צדיקים כולי האי מ"ם איעוש א"ל משום דלא איאבול על ירושלים דכתוב וכו' שישו אתה משוש כל המחאבים עלי וא"כ איך לא יקדע האדם את לבבו האמוס ל"ב קדעים לעבור ע"ו ח"ו וכבר התרדו בזה בכל ספרי יראה ובפרט בזה"ק לאן שיעור וא"כ

עמק עליה לתרומה עם דוספות נחוצות לכל איש ישראל יהושע אהרן

לשבתא מסדרו הרב וזקללה'ה' למען לזכות את הרבים. ח"ו הלכתא רבתא לשבתא וזן קצת אזהרות וזעירות להרים פכשלות ושגגות השכיחות ומצוות, ולפי דעת הרבה מנדולי הראשונים יש בהן איסור כרת וסקילה חיוב חמאת בשונג, ה' יבמר !

א) **שלא** לסמוך על היתר הנהני באם נפל זכוב או שאר פסולת לזכום או לקערה להציאו ע"י קף ולשאוב קצת משקה עמו וכ"י כי יש כזה חשש חיוב חמאת ואיסור פקילה ח"ו, וזין תקנה רק לשפוך מהכוס נאו מהקערה עד שיצא הפסולת מתוכו, ולא ינפח עליה ברוח פה עד שיצא, אבל סתור לנפח עליה להקריבו לדופן הכוס וזו הקערה וזו ימרו וישפוך ממנו עד שיפול הפסולת מתוכו, שבזין שפילת הפסולת לחוץ הוא ע"י שאוחז הכוס נאו הקערה בידו עם המשקה והמאכלה שכתוב ומסור בירו ה"ו נקרא בחדר איכ"פ מתוך הפסולת ומותר כדי לשנות מיד, וכ"י אם נפל לזכובו לקערה פיש בה רופב ואפילו שומן התץ עפ"י הרופב לא ידקע ע"י קף עם רופב שה"ו כבוד פסולת מתוך איכ"פ חייב :

ב) **ליזדקק** מאד שלא לאכול בשבת פלין (שקדין באב) בין חוץ בין מבושלין בעודם בשרביטין שלהם כי במאר שאין השרביט רצוי לאכילה יש בהם משום ספרק לדיה שזוא תולדת ריש חייב חמאת וסקילה ח"ו ואע"פ שכבר ניתק הפולין מהשרביט ע"י הבישול ואינן מתערבין בו, וכן בשמשפוקין, ובעל נפש תמיד לעצמו גם במזין קטנות בעודן בשרביטין אף שהשרביטין ראיים לאכלה כי אין זה היתר ברוד :

ג) **לזב** למטע מלאמר אטוים ולחזים בשבת אאי"כ הציאם מקליפתם מע"ש כי הגה אף כבוד שהפרי סונה בקליפתו כולו או מקצתו מתור להסד קליפתו ביזו ואין בו משום פסולת מאוכל מ"מ לאתר שהמורה הקליפה אם מונחה איתה תחיבת קליפה בין תחיבת פרי או בין שלמים אם מסדה משום חייב חמאת וסקילה משום פסולת מתוך איכ"פ, אלא יטרוד הפרי מהקליפת ולא יגע בקליפת כלל, ואפ"י אם הקליפות מינתה לזכרן כלי שום פרי ביעותן יש איסור גזול במלפולין משום מוקצה בגזול, וקשה ליהוד ככל זה : ד) **אע"פ** שאין בישראל אחר בישראל ברוד יבש מ"מ אם הודר ונמחה ממנו קצת יש בו משום בישול אחר בישראל כלהחזות הפוצי, ולכן צריך ליהוד במאר שלא להחם כשר או שפות צלויים או מבושלים אם יתחם הסודל הגפוח מהם עד שחשיב משום איסור סקילה וסרת

אחרי הדברים והאמת האלה כל מי שיראת ד' נגע כלבו יראה בכל אמצעי כח לקיים מ"ש בש"ע סי' א' פע"ג שראוי לכל ירא שמים להיות מיצר ודוא על הרוב ביהמ"ק, ומיץ וזו מש"כ בשע"ת סי' תקפ"א בשם הגר"י שכתב בשם מהר"ם וכתא דמי שקם בעת שהציבור אופרים מליחות ויהי' צריך לבמר ע"ז מתוקן הצות טוב שיאמר תיקון הצות כסדר האר"י ול' שהוא עיקר גזול יתור מהמליחות ובמיוחד יעב"ץ כתב וז"ל קף י"מ ע"ב באות א' כל ירא שמים יקרים לישן בתחילת הלילה כדי לקום בחצות ויזין הרנגול שחור להקיצו ואם אינו מקיצו ישכר אדם להקיצו, ולא יבש מבני אדם אפי' חשוכים וגדולים ומתור מהם כל האפשרי ולפני כוננים יעשה שילמדו ממנו אך יכין לש"ש ולא להתפאר ח"ו ובאות ו' כתב נ"כ בהגר"י הג"ל שעדיף לומר התיקן מלומר המליחות בציבור וכת"ש באות ה' שתיקן הצות הוא יתור חשוב בו כי סדר זה נאמר משמים עפ"י אליה וז"ל. כי וביותר ככה ד"א ואמר בו' וכל ב"צ דבני וארים קלי על חרבן ביתא רקובה וכו' למאי רבתא לבתר יחידו ידנו, חכי למחמי לי בישובא בתרחא וכו' ובהוא שיעתא בו' קרי בחיל ואמר אתערו לבכרי דבית מקדשא, כל אינן מאריותן דשום בו' כולם מתגנשוין לבכרי דבית מקדשא וכל רתיבין קדישין נעו וככו והקב"ה נעו וכבי בו' וכל היילין וכל דתיבין בכין ומתאכלין מאי קאמרי אלקים באו גוים בתחלתך, על נהרות בכל ישבנו גם ככינו עכ"ל ודי בהערה זו :

ד) **לע"י** בספר מרפא נדפס וז"ל כל הכוזה בליפה בתפלות, כוכבים וזולות כוכים עם ותפלתו נשמעת, וכבר ידע שהארץ הוזהק בכמה מקומות מנדל השכר למי שנעמד בחצות לילה ושכר הרבה מאד והוא מכני הובלא דמלכא, ועונש גדול מי שאינו קם בחצות הלילה, והתנגול נקרא בשביל כך שבו לישן חכמה שקארי לבני נשא לעמוד לעבודת השם, וכ"י הרנגול קארי ובני נשא ניימי בערפיותו ולא מהשי קרא לבתר פעם שני ולבתר פעם שלישית, וזו לפלניא נוף דמארי ולא אשגיה לגזולה דקב"ה כד נהר ימא כרוזא קרא עליו ולא אמר אי' אלך עיש הנתן ומדות בלילה, וקדם שמת האדם שומע זה התנגול שקארי ואמר וי לוח האדם, כמה פעמים צעקתי בלילה שיעמוד מממנו להשתרר באחריתא ולא איתעד רחדי' בהאך אנפין יקם קמי מארי' מכ' ל' שלא נברא עכל בשם הוזהק :

נה) **קתה** באחי להזתיק והלכתא רבתא

עמק עזה לתרומה עם תוספות נתינות לכל איש ישראל יחשע אהרן

אביע נפשות כסותך כן תתעסק רחמי ונשמת
זרמיה איברי טי :

נח) וכן בהיהי רצון שקדם נפילת לזכב לך
נרפם כלל בחסידותי שנפול הד מיניך

לקיים מצות בראי וצדיק להוסיף לפי הדין הנ"ל
ולומר כן קודם שמתחיל היהוד שקדם הגפילת

לזכב הדין מוכן ומוזמן לקיים מצות בראי
ליקח הארבעה מינים האלו לזכב והתירג והרס
ושרבה כמ"ש ולקחתם לכם פרי עץ הדר וכפות

תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל, ויהי"ם כן
כי כתיב וצדיק לזכב צריכין כוונה לצאת ובג"ל :

נח) וכן קודם ברכת התורה צריך שיאמר הריני
מוכן ומזומן לקיים מצו לזכב על התורה

כאשר צונו הבורא ית"ש, וכן קודם נפילת ידים
לאכילה ג"ב יאמר כן כי לזכב ופוסקים אף מצוה

ודבנן צדיק כוונה לצאת, וכן קודם כל מצוה
צריך שיאמר הדיני מוכן ומזומן לקיים מצוה

כאשר צונו הבורא ית"ש, ובק"ש מין דאנו יכ"ל
להפסיק יתרון כן במחשבתו הדיני מוכן ומזומן

לקיים מצוה עשה לקרות ק"ש של שחרית או של
ערבית כאשר צונו הבורא ית"ש :

ט) בענין ברכת שמע קילטו בשמיע ראתי
בסידור עין חפלה שנוסחתו להתחיל

שמע קילטו ה' אלקינו אב הרחמן רחם עלינו
בנוסח הסידור ארמז"ר מהל"ו, וכתב שם ור"ל

יוש מתחילין אב הרחמן שמע קילטו, אכן שמעתי
שתחלתו האותיות מכל הברכות שמשמע עליהם

במספר אף ושמונה מאות והם מספר אף ושמונת
מאות מליצי יו"ש הנזכרים בפיוט של יום א' דר"ה

קודם קדושה המסבירות תפלות מלכות באות, לכן אין
לשנות טבת התפלות הנכרסת עכ"ל, וכן הוא נוסח

זה בפע"ח ובמשנת חסידים ובסידור תפלה למשה,
ובסידור ישועות היום כתב שכן משמע מסוגות

הגם' ורמב"ם ושו"ר ופוסקים, ע"כ נכון שלא לשנות
מה הנוסח :

סא) צריך ליהוד שבמקום שכלו ה' פסיעות
יעמוד ברנלים כוונות כמו בתפלה

זכרה חיו, וכן שלא לשפך מביד שהי"ם ער
צוקע כי מאד שהזקע נמצא יש בו משום

בישול, ולכן אין להקל במלה שלנו אף שנחבשל
תחלה שמאד שחוד ונמחה אין להקל בו יותר

מבמלה שבימים, לפי דילוק הדיעות שבש"ע
שיש אוסרים אפי' ליתן בבלי שהי"ם, והמחמיר

תע"ב עמ"ק אות באות :

נח) עוד דבר אחד באנו לזכור את הרבנים :
בענין דק"ל באות טי מ' טע"ד במחבר

ור"ל וי"א שמצות צריכת כוונה לצאת
וכן הלכה וכחכ שם במשנה ברורה בבואר הלכה

על הציון וי"א שצריכת כוונה ח"ל פי מן התורה
כן כתב הרשב"ם פסחים ק"ד ע"כ ד"ה אע"ג וכן

משמע פשוט' דסוגי ב"ה ל"ה ע"כ כו', וע"ן
ב"ה ובפס"ג בסי' ה' ובפ"י הרב"ה דמשמע

מבריותם ודמות ציורה וסוכה הבחנה בהם
לעיוטובא טי' וכתב בכשנה ברורה שם פס"ה ח"ל

ואי לא כוון לצאת ח"י וזכותו בעשיית המצוה לא
יזא מן התורה וצריך לחוד ולעשותה עכ"ל, וכתב

ע"ש במ"ב סק"י ור"ל דע ע"ד דכתב והצ"ח
בב"ל מ"ה רמה דמצריכין צ"י לחוד ולעשות

המצוה היינו במקום שיש להלכות שעשייה הראשונה
לא ודחה לשם מצוה כגון בתקיעה שהדחה להתלמד

וכדומה אבל אם קרא ק"ש בדרך שיאמר קורין
בסדר התפלה וכן שאכל מצוה או תקע ינפל לזכב

אע"פ שלא כוון לצאת יצא שרטי משום זה עושה
כדי לצאת כו' עכ"ל והצ"ח ור"ל הי"א שמוכה

לפי הענין שעשייתו דהא כדי לצאת אע"פ שלא
כוון בפירוש יצא אבל בסתמא בודאי לא

יצא וכדאי בחו"ס סוכה (ל"ם ע"א) ד"ה ע"ב
ע"ש וכו' לע"ן בדיעבד אבל כתיב ודאי צריך

ליורה לכוין קודם כל מצוה לצאת יד"ח המצוה וכן
השתיקו כל האחרונים עכ"ל המ"ב :

נז) ואלשתא דאמת לחי צדיק כ"א ליהוד מאד
שכחו קודם הגות תפילין נרפם

בהסודרים הגני מכוון בהנות תפילין לקיים מצוה
בראי שציונו לצינת תפילין והוא עפ"י דן המוכנה

לעיל אשר כתיב וצריכין כוונה לצאת ידי
חובת המצוה אליבא דכל הדעות, וכן בספירת

עומר נרפם כ"ח בכל הסודרים הגני מוכן ומזומן
לקיים מצוה עשה של ספירת העומר כמו שכתוב

בתורה, אף גבו מצוה ציצית ובמצוה לזכב לא
נרפם קודם מצוה שמכוין לקיים מצוה בראי,

בעשיית התפילין נרפם הדיני מתעסק טפי
בציצית כן טי' אבל לפי הג"ל צריכין להוסיף כן

ולומר הדיני מתעסק טפי בציצית כאשר ציונו
הבורא ית"ש כמ"ש בתורה גילויש העשה לך-על

עקב עלת לתרופה עם תוספות נחוצות לכל איש ישראל יהושע אחרון

דיעה זו בשתי ידיים ומסקו דליא כל הבית כד"א רמי רק להתמר אבל להקל לא מצונו בשום מקום שום דיעה לומר כל הבית כד"א רמי, וכתבו שחזו להקל כזה, כי רין זה שאסור לילך ד"א בלי נפ"י הלא הוא בנדרש שבאחרונים המג"א סי' ד' סק"א בשם הב"ח והתולעת יעקב וכתב שהחלק ד"א ברי נפ"י חייב מיתה"ז ח"ו ע"כ פאן חשוב ומאן ספון להקל נגד רבותי נזולי האחרונים ו"ל ת"ל ע"כ יודר כל אדם והעמיד אצל ספתו בלי מלא סים עם בלי ריקן לנפ"י ויתברך משמי שמים במלא הפני מיבתא :

שלא יגע במלבושיו עד שימוט ע"כ הגם שנבג"א כתב שם שנבג"א לא משמע כן מ"ס הלכותי שרר מיישב לחשוות הנמרא לדברי הנזיר ואריות חיים הג"ל לאסור ליגע במלבושיו קדם נטילה וכ"כ בס' ארצות החיים דמנמרא אין שום רא"ל לפתור דברי הסה"י אשר יסורו חוק מדברי התנא ר"א הנדרש ורשב"י וה"ח הג"ל: ע"כ הלילה להקל בזה ח"ו :

סו' אגב אוכזר בכאן הדין דנפ"י שחיתת הגה בש"ע סי' י"ז סעי' ב' כתב הסמכ"ר שירקק לערות עליהם מים ג"פ להעביר רוח רעה ששורה עליהן, והוא פמגרא רשבת קם ע"א הגיא ר' נתן אומר בת החיין היא זו ומקפדת עד שירחק ידיו ג"פ, והנה החי"א כל"ל ב' ס"א כתב ד"א חקא במידוןן וז"כ המקובלים הדב האריות, אמנם בסמ"ח כתב להיפך דבעינן חקא ג"פ רצופים ע"כ כתב הגאון ר' יעב"ץ במידוןן ש"ן, ובס' אזה"ח דצדך להתמיד כשני היעות הדינו שימוט ידיו ג"פ בסידוןן ואח"כ ג"פ רצופים, ומ"י שרצה לצאת נם לדעה הג"א ר"ל במעשה רב שהוא מצוין נפ"י ד"פ, ג"פ להעביר רוח רעה ופעם ת"ל לקוד המים שנממא, י"ל ידיו לתחילה ג"פ במידוןן ואח"כ ד"פ רצופים, וכנה י"ש יצא ידי חובת נפ"י אליבא דכל היעות **וכן נכון לעשות** וק' נתן אמר הרב הגאון הדוד פהר"א וצ"ל זה:

פס' ועתה באחו השתק משיב בס' אריות חיים וז"ל ובמ' נחלה לישראל בנחלה למשה סי' ג"ג כתב ששמע סכ"ך מן הדב הגאון הקדוש מסאנו תזקללה"ה לבעל עבודת חד מס"ש"כ שאמר לקרות וללמוד נגד המים של נפ"י שחיתת ע"כ פותר לקרות וללמוד כנגד ובה"ש וע"א דמכ"ש אם יבמלם ברוב מים אחרים דאו סוהר לכ"ע לקרות כנגדן עכ"ל :

סו' באיתי לעורר אח"כ ישיב ליוהר מאד במש"כ תדרכי משה בא"ח סי' רצ"ח בשם הוה"ק דיש להסתכל בשעת ברכת בורא מאורי האש ביד ימין וכ"כ בהרמ"א שם ס"ג בשם הוה"ק וז"ל ויש לראות צפרני יד ימין ומתב' שם בפחתו שלט סק"ט בשם הגהות יש נהלין ח"ל ולא ביר שמאל ע"ש וז"ל הוה"ק פ' ויקהל דף ר"ח ע"א בהתוא שעתא דקא מברכין על אשא אידמנן ארבע רתיבין ארבע משריין לתתא כי ואינן איקרי מאורי האש כגון כך בעינן לאכפייא ארבע ארבע אצבעאן וידא ד"רמיניא' ולאנהרא לן מ"ט והוא נחרא ושרנא דמתברכא עכ"ל ה"ק וכ"כ בס' פרע"ח ד' צ' ע"כ בסדר הנבילה ברת

כג' גמ' יש לומר שלא ליגע במלבושיו קדם שימוט ידיו שחיתת י"ב המ"א סי' י"ז בשם סה"י, והגם שהמג"א הקשה עליו מ"ס באר"ח מיישב קושינו ע"ש, וכ"כ במ' הג' וד"ק משה ליום אחד עשר ח"ל יש רבים מאנשי מעשה שנומלים לידים קדם שלובשים עצמם בכקל כרי שלא יממא את בניהם עכ"ל לענינו לכן יש לומר בזה מאר. וכ"כ ב"ח שער הקדושה פ"ה ח"ל בזה"ק פ' בראשית שלהו דף ג' ע"כ פ"י הרשב"י ע"ה שהינן בליה רוח הטומאה שורה על ידיו ובהקיצו לא יגע בהם במלבושיו ולא בשום מקום עד שימוט ידיו ור"ל ות"ח כל בני עלמא בשעתא דציימי על ערסיהו בלילא ולייליא פריש נדפרא על כל בני עלמא ופעמי מעמא דמותא ומ"ט דמעמי מעמא דמותא האי רוחא מסאבא שריא על עלמא ומאיב על עלמא בנו קפטיא ריליח (פ"י באהל של אדם) שריא על ידיו ד"ב' ואסתאב וכר אתער ואתחדר ל"י נשפתא בכל מה דיקרב ביודי בלתי מסאבו כגון דשריא עלייהו רוח מסאבא וע"ל ר"א י"ב ג"ג מני לאלבשא סמאן דלא גמיל ידיו והא אסידך ע"י ההוא רוח מסאבא ואסתאב ואית ל"י רשו להאי רוח מסאבא לשריא בכך אתר דאשתא רשוימו מסיפרי' כו' כג"כ בעי ב"ג לאסתמריא בכל סמריו מסמריא דהאי חויה בישא דלא ישלוש עליו וכ"י וע"ד גמ' לך מה שפדשו במקום אתר שבהקיצו משנתו שלא ילך ד' אמות עד שימוט ואם הלך ד' אמות ורוח הטומאה ביודי הוא כעובר עליו וע"ן נאמר לאשר חביא אלוה בידו איוב י"ב ו' עכ"ל ה"ח הג"ל, ובצוואת ד"א הגדול הנקרא בשם אריות חיים פיסקא י' מסובא ג"כ להריא שלא יגע במלבושיו קדם נטילה ח"ל בני היו וחדר בכלי של מים סמוך למפתן וכשתקום בכקל אל תפול תלוקך ללבוש בלי נטילת ידיים לא מידך ולא מיד אתר שלא נפל ידיו כי רוח הטומאה שורה על הידים, עכ"ל תו"א בסוף למ"ש בסה"י הובא במג"א סי' ד' ס"ק א'

עמק ענה לתרופה עם תוספות נחוצות לכל איש ישראל יהושע אחרון

מהחברים וזל וכשהוא מסתכל בד' צפוני ידיו
 הימין ליבד' בו עכ"ל וכ"כ בספר הכותת וארי
 דל דף ליב ריש עמוד ר' וכשהוא מסתכל בד'
 צפוני הימין ליבד' יע"ש וכ"כ במ' לקסי
 הש"ס מהארי וזל דף ליב וזלדק ולכן במש"ש
 בשת הברלה כשראה הצפונים אצל האנקה
 בו שחן מ"מיון כסוד רבנה כמסאדיכ ורבנה
 מימין אליו לא יש בו אלו אתן של יד השמאל
 א"צ לראות אותם כלל כמ"ש לעיל למען לא
 יאחזו בן הקליפות מ' ואפשר שיזכר להיות
 שאם יגלה האצבעות השמאל לאור האנקה
 שארבה יתדבק בהם יותר ולהיות כי יש להם
 אחזה כ"כ בשמאל יחזו ושמאל יד ימין וידבק
 בה ולכן צריך לכוף גדל ימין בידו תוך אצבעות
 מפני שבגודל הם נדבקים ביותר וידו השמאלית
 צריך להיות בבל יראה כלל וזהו שרי בודן ודי למבין
 עכ"לדק וכ"כ בקיצור שלי"ה דף ג"ס בשלחי מסכת
 שבת וז"ל וכתב ב"ר בשם פסקי תוס' יש לכוף הר'

אצבעות של יד ימין לתוך חקף על האגודל
 כנגד הגד כו' ופעם ראית דוקא ד' אצבעות של
 ימין ולא של שמאל כו' עיין קצת ממנו בערת
 בשם תולעת יעקב דף ס"א מ' פ' וינעם לך
 עכ"לדק וכ"כ בסידור יעב"ץ וז"ל וכופף ראשו
 אצבעות ימינו על האגודל, גם בסידור נהרא
 שלם כתב וז"ל וברכת מאורי האש עפ"י האריז"ל
 יכפוף ראשו האצבעות בידו הימין ל"ת על האגודל.
 וכ"כ בש"ע הרב רש"ו מ' רצה סע"ו וז"ל ויש
 לראות בצפוני יד ימין ככל הל"ך מבואר להיא
 דיש להסתכל רק ביד ימין לבד, אולם דאיתן
 אצל איזה גדולי צדיקי הדור שאחזוים הצפוניים
 של ב' ידיהם נגד האור ההבדלה בשעת ברכת
 מאורי האש מצאתי להם סמך בפרקי דר"א פ' ט'
 וז"ל ראה אדם לעמוד של אש ושמה בלבו ואמר
 עכשיו אני יודע שהמקום עמי ופשמ ידיו לאור
 הגו ובירך בורא מאורי האש עכ"לדק. וידו
 משמע ב' ידיו וע"כ אלו ואלו דברי אלקים חיים
 וכ"כ בספר שומר שבת ובסדר הברכה וז"ל דוקא ביד
 ימין ולא בשמאל שהוא דין ואין עתה עת לעורר ד"ן :